

Mūzeja gariņš stāsta

20. Gandrīz vai gatavs tāds kā leļļu muzejs

Nu jau gandrīz klāt tas brīdis, kad pirmo lāpstu durs zemē un sāksies celtniecības darbi. Tāpēc ielidinājos apskatīties, kā veicas ar jaunās ekspozīcijas darbiem. Kad gatavs būs Nākotnes Nams, jābūt gatavai ekspozīcijai.

Vispirms ieraudzīju lielu biezu grāmatu ar daudzām ielocītām lapām "Latvijas Okupācijas muzeja ekspozīcijas aprīkojuma tehniskais projekts." Kas tur viss visos sīkumos aprakstīts un centimetros, pat milimetros ieplānots! Tur jau arī paredzēts, kas par visādiem vizuāliem un skaņu efektiem būs jaunajā ekspozīcijā. Tā uz kaŗa beigām Kurzemē 1945. gadā apmeklētājs varēsot lietot Morzes aparātu ar austiņām un izmēģināt, kā toreiz slepeni sūtīja ziņojumus uz Zviedriju. Savukārt, kad viņš vai viņa ieies šķietami tukšajā latviešu mežabrāļu bunkurā, viņu pēkšņi pārsteigs projekcija, kas uz lāviņas rādīs partizānu, kuŗš tur ēd, tīra savu ieroci, lasa grāmatu un citādi rosās. Nevaru ne tuvu visu uzskaitīt; būs jāgaida un jāredz ekspozīcijā.

Tad ielaidos nupat tapušajā maketā, kuŗā 1:10 attēlota visa ekspozīcijas zāle ar stendiem. Vairākus mēnešus pie tā strādāja kurators Kārlis Dambītis, mākslinieks Ģirts Boronovskis un Mūzeja saimnieks Ziedonis Grigorjevs. Vēlāk paši priecājās, ka novērsuši dažu labu problēmu, jo uz papīra plāni ne vienmēr saskaņojušies. Reizēm ēkas arhitekti zīmējuši šā, ekspozīcijas arhitekti tā. Tāpēc nācies pazemināt ievada stendus, kas rāda Latvijas pirmo neatkarību. Tur ēkas arhitekti ievietojuši ventilācijas caurules. Vai tur vispār būs vieta paredzētajai VEF lidmašīnai? Būšot gan, un modelis būšot lidmašīnu konstruktora Jāņa Akermana veidotais divmotorīgais, JDA-10M, toreiz ļoti moderns. Akermanis jau dzīvoja Amerikā un bija aeronautikas profesors Minesotas Universitātē. Uznāca kaŗš; izgatavoja tikai vienu JDA-10M prototipu, ko arī 1939. gadā izmēģināja, bet tas nekad nenonāca produkcijā. Bēdīgi. Ir gan interesanti, ka uz lidmašīnas parādīsies arī Latvijas kurpju veikalu "Euroskor" īpašnieka Jāņa Andersona iniciāļi. Modeli viņš dāvina jaunajai ekspozīcijai. Bet pati lidmašīna dosies tumšajos mākoņos, kur draud Hitlera-Staļina pakts un kaŗš.

Ejam tālāk. Man kā gariņam viegli. Es samazinos mērogā 1:10, un tas, kas cilvēkam izskatās kā leļļu namiņš, man viss it kā es jau būtu jaunajā Muzeja ekspozīcijā. Stendi tur gatavi, bet ne uz visiem jau lieliem plakātiem un uzraksti. Drusku tāda nekārtība, kā tad, kad vēl pārbīda mēbeles. Bet kaŗa beigās divi stendi skaidri rāda, kā tēvs pret dēlu un vecākais brālis pret jaunāko bija spiesti kaŗot abās frontes pusēs – zem nacistu svastikai un zem komunistu sirpja un āmura. Un kā desmitiem tūkstošu devās bēgļu gaitās. Kā 1945. gada 9. maijā Latvijā iestājās gandrīz kapa miers.

Turpat vien ir arī no baļķiem celtais latviešu partizānu bunkurs ar partizānu uz lāviņas ar ieroci blakus. Man liekas, ka par maz pieminam un cienām tos tūkstošus, kuŗi turpināja izmisīgo kaŗu pēc kaŗa un cerēja, ka viņi nepalikis vieni. Brīdinu: nākamnedēļ vedīšu jūs tālāk, iekšā Gulagā, kāds tas jau tagad rādās manu acu priekšā. Tuvojas 14. jūnijs.

**Jaunāko par Nākotnes Nama celtniecību uzzināt un virtuāli kopā ar gariņu ieskatīties jaunajā ekspozīcijā varat šeit: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/nakotnes-nams/>.
Celtniecības darbi sāksies jau šovasar. Vēl iespējams nodrošināt vietu sarakstā, ko guldīsim pamatakmenī, ziedojot ekspozīcijas un muzeja iekārošanai Nākotnes Namā:**

Latvijā. "Latvijas Okupācijas muzeja biedrība", Reģ. nr. 40008018848, AS "SEB banka", SWIFT: UNLALV2X , Konta Nr.: LV67UNLA0002400700517

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Kanādā. Čeki rakstāmi LRDF (Latvian Relief and Development Fund) ar atzīmi "Okupācijas mūsejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Australijā. Čeki rakstāmi (pievienojot mērķa norādi) un sūtāmi mūseja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031.

Lielbritānijā. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi mūseja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR vai (ar mērķa norādi) "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts

Par Latvijas Okupācijas muzeja darba laikiem var uzzināt Mūzeja mājas lapā: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/>. Turpat var arī uzzināt par Mūzeja ekspozīciju Čekas galvenajā mītnē "Stūra mājā" un iespēju gida pavadībā apmeklēt cietumu, ko tur Čeka iekārtoja 1940. gadā. Gan pagaidu ekspozīcija Raiņa bulvārī 7, gan "Stūra mājas" ekspozīcija un cietums Brīvības ielas 61 atvērti 7 dienas nedēļā.

Latvijas Okupācijas muzeja 25 gadu svinības notiks 27. jūnijā.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts